

ЗВІТ
ГО "СМАРТ ОСБИТА"

ЗА 2019–2020 РОКИ

ЗМІСТ

● <u>Вступ</u>	3
● <u>Про команду</u>	6
ПЕРШИЙ РОЗДІЛ. НАШІ ПРОЄКТИ	9
● <u>Медіа про освіту nus.org.ua</u>	10
● <u>Підтримка впровадження інклюзивного навчання</u>	14
● <u>Педагогіка партнерства</u>	22
● <u>Дистанційна освіта</u>	27
● <u>Уроки доброчесності для 3–4 класів</u>	32
● <u>Підтримка психологічної стійкості вчителів</u>	36
● <u>Посібники</u>	40
ДРУГИЙ РОЗДІЛ. ФІНАНСИ	47
● <u>Надходження за 2019–2020 роки</u>	49

ВСТУП. ЗРОСТАННЯ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

2019–2020 роки – виявились одними з найбільш турбулентних для української освіти.

Після запуску реформи “Нова українська школа” та початку оновлення змісту, освітнього середовища, структури середньої освіти, підходів до навчання Україна зіткнулася з повним перезапуском влади, а також із несподіваним вимушеним переходом на навчання онлайн.

У цій зоні турбулентності проявилися сила і слабкості системи, що вплинуло зокрема й на громадські організації, які наполегливо працювали для підтримки реформи НУШ.

Серед них і ГО “Смарт освіта”. Ми визначали своїм першочерговим фокусом роботи активну комунікацію для промоції реформи НУШ.

Але впродовж останнього року нам неодноразово доводилося критикувати владу, попереджувати згортання реформи та її саботаж.

Ми продовжуємо всіма доступними засобами працювати над просуванням реформи. Адже позитивні зміни в освіті для нас – беззаперечна цінність.

З початком пандемії та переходом на вимушене онлайн-навчання проявилися цифрова безпорадність учителів, їхня не-підготовленість до такої роботи.

Щоби вирішити цю проблему, ми організували навчання для вчительства через наше медіа nus.org.ua та його соцмережі, підготували методичні рекомендації з організації дистанційного навчання, які отримали гриф ІМЗО та лягли в основу єдиного онлайн-курсу, який мав підготувати вчителів до роботи в карантинних умовах.

У цей період ми взялися за нові важливі напрями роботи: розроблення уроків, методичних рекомендацій, онлайн-курсів, проведення тренінгів та навчання вчителів онлайн.

Усе це наблизило нас до вчителів, які потребували й далі потребують якісної методичної підтримки, професійного навчання та матеріалів для проведення уроків.

Команда організації виросла більш як на половину. З маленької спільноти активних батьків ми переросли в потужну організацію з окремими напрямками роботи, власним потужним медіа (яке бодай раз на 2020 рік читав, фактично, кожен десятий українець), кваліфікованою й відданою командою, яка вміє ефективно працювати і створювати важливі й абсолютно практичні речі.

Ми стійкі, не боїмося невдач і дійсно віримо в те, що наша організація має та в майбутньому буде мати великий вплив на реформування освіти в Україні.

ВІДГУК

Як освітній омбудсмен я високо ціную роботу громадської організації “Смарт освіта”. Ця спільнота об’єднує тих, кому небадужа освіта, хто щиро переймаються долею Нової української школи. Засновницям цієї ГО вдалося згуртувати небайдужих людей задля ціннісних та структурних трансформацій в освіті.

Освітнього омбудсмена та громадську організацію “Смарт освіта” об’єднують спільні цінності та мотивація до розвитку української освіти, її якості. Адже “Смарт освіта”, працюючи на принципах чистоти та ясності, організовуючи комунікаційні, правопросвітницькі проекти, кампанії, онлайн-курси, семінари-практикуми для вчителів, освітніх управлінців, учнів, батьків, просуває цінності дитиноцентризму, суспільної та академічної доброчесності, педагогіки партнерства. На мою думку, надзвичайно важливою та ефективною є діяльність інформаційного порталу “Нова українська школа”, яка допомагає батькам, учителям та учням бути активними учасниками навчального процесу, сприяє інтеграції української освіти в європейський простір та розвитку освіти відповідно до європейських цінностей, що корелює з діяльністю Служби.

Як професійний журналіст, медіатренер та автор матеріалів із розвитку медіаграмотності – окремо і з великим задоволенням – зазначу, що матеріали, які оприлюднює цей портал, відповідають високим стандартам журналістики, є гарно вибудованими, достовірними, збалансованими, надають читачеві можливість побачити різні думки та дійти власного висновку.

Якщо стисло сформулювати ключові поняття, якими я б охарактеризував “Смарт освіту”, то це будуть: дитиноцентризм, професіоналізм, гуманізм та небайдужість.

Сергій Горбачов
освітній омбудсмен

ПРО КОМАНДУ

У команді ГО “Смарт освіта” немає випадкових людей: з нами залишаються надовго лише люди зі спільними цінностями, які постійно навчаються й ефективно працюють.

Саме тому ми сміливо беремо великі проєкти й чудово справляємося з ними. Усі в організації мають свій напрям роботи, індивідуальний план для розвитку власних навичок (навчальні програми, які фінансує організація), а також амбітні цілі.

Ми цінуємо кожен свій продукт. Нам добре разом не лише в роботі, але й поза нею. Саме тому в нашій спільноті безліч мемів (частина з них на світлинах), веселих спогадів і цікавих розповідей.

Звісно, пандемія вплинула й на нас. Нам стало значно важче збиратися навіть для спільних святкувань. Але ми не розпалися, а зміцнілися. Бо ми – потужна команда.

ВІДГУК

4 слова:

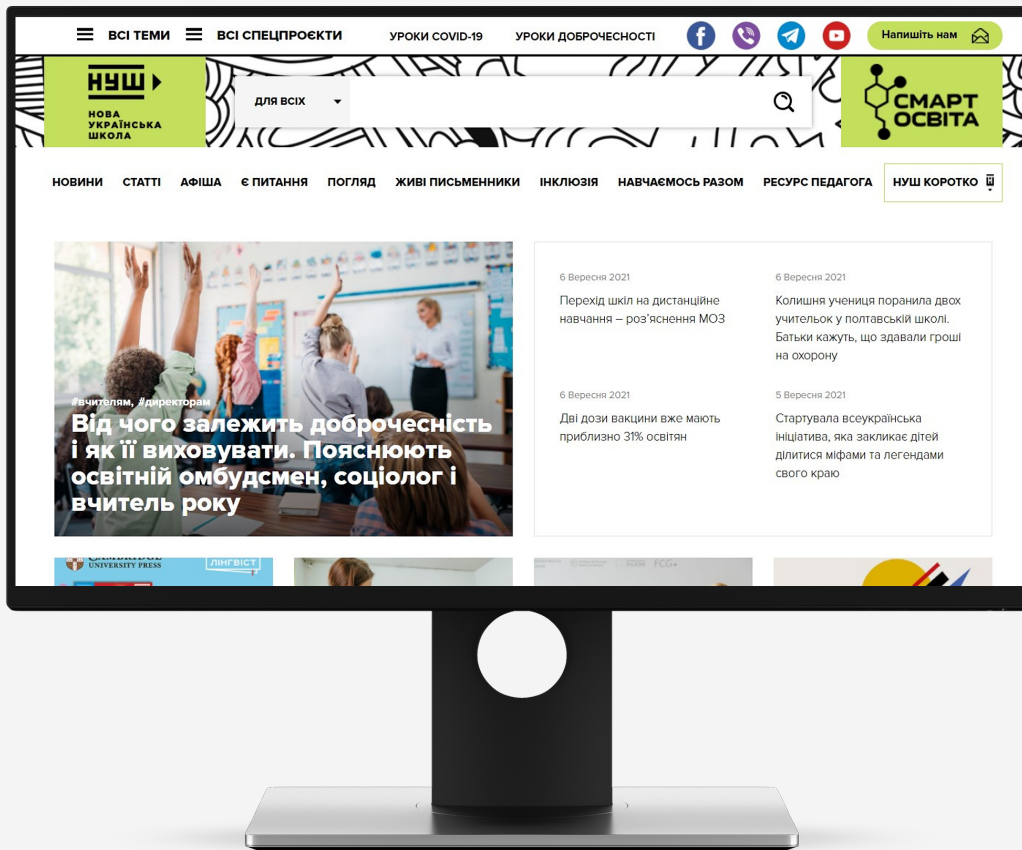
- інноваційні;
- цілеспрямовані;
- добросовісні;
- відповідальні.

Вадим Карандій,
директор Українського інституту
розвитку освіти

**ПЕРШИЙ РОЗДІЛ
ПРОЄКТИ**

МЕДІА ПРО ОСВІТУ NUS.ORG.UA

Це наш флагманський проєкт, який діє постійно. Тобто, як заведено казати в громадській сфері, – проєкт сталий.

У 2019–2020 роках сайт продовжував бути одним із головних неформальних майданчиків для висвітлення й пояснення реформи середньої освіти та поширення найкращих кейсів з українських шкіл. Проте навесні 2020 року в нього з'явилася ще одна місія – допомогти освітнім управлінцям та вчителям швидко та якісно запуснути дистанційне навчання. Сайт першим почав шукати й розповідати практичні історії вчителів про їхній досвід дистанційного навчання.

Якщо раніше журналісти робили статті з рекомендаціями вчителів, як працювати в класі, то тепер це були статті про практики навчання онлайн.

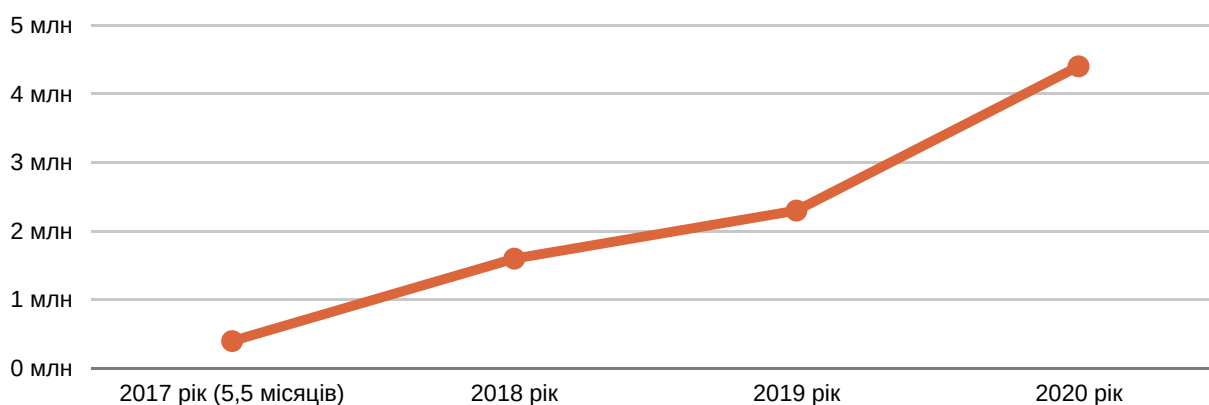
Окрім того, у 2019 році ми почали опановувати організацію ефірів з експертами. Спочатку вони були присвячені лише інклюзивному навчанню. Згодом до тем у фокусі додалося дистанційне навчання.

Ці два роки також стали періодом активної співпраці з іншими організаціями – як із новими для нас, так і з попередніми партнерами. Тож на сайті ми реалізували 22 проєкти і спец-проєкти (докладніше про деякі з них – нижче) і написали сотні статей та новин.

Окрім того, у ці два роки ми продовжили співпрацю з нашими фінськими партнерами – проєктом “Навчаємось разом”. Проєкт незмінно підтримує позитивні зміни в українській освіті. Ми постійно описуємо фінський досвід трансформацій в освіті на [спеціально створеній сторінці](#) та висвітлюємо діяльність проєкту, пов’язану з реформою.

Зростання аудиторії nus.org.ua

кількість унікальних користувачів

дані Google Analytics

САЙТ У ЦИФРАХ

Наше медіа про освіту pus.org.ua запрацювало в середині серпня 2017-го, і до кінця року його відвідали майже 400 тис. людей. Далі медіа показувало невпинне зростання аудиторії: у 2018 році на сайті було 1,6 млн унікальних відвідувачів, у 2019-му – 2,3 млн, у 2020-му – 4,4 млн.

За 2019–2020 роки на сторінки медіа заходили 19 мільйонів разів.

Окремою частиною медіа є його соцмережі*

- [Facebook](#) (з понад 100 тис. підписниками), де ми, зокрема, проводимо трансляції про дистанційну та інклюзивну освіти
- [Viber](#) (з понад 30 тис. учасниками), де ми ділимося найважливішим із нашого сайту
- невеликий (1,6 тис. учасників), але затишний [Telegram](#) для учнів
- а також [YouTube](#), [Twitter](#) та розсилка на 4 тис. адрес

**станом на вересень 2021 року;
усі показники органічні*

ВІДГУК

Школа №5 активно змінюється сьомий рік. “Смарт освіта” (спершу як ініціатива “Батьківський контроль”, а потім – громадська організація) у просторі організації третього сектору майже 10 років.

Із перших дій організації стало зрозуміло, що її команда буде чесно, наполегливо та злагоджено працювати на кінцеву мету – зробити освітній простір ціннісним!

Варто нагадати, “Смарт освіта” об’єднала багатьох людей в Україні в боротьбі за якість українських шкільних підручників. Не окремі вчителі, не науковці, а освічені батьки підняли хвилю незгоди з корупцією та змістовним спамом навчального контенту, що масово потрапляв в українські школи.

Голос громадської ініціативи з тих часів – це голос розуму та небайдужості, професіоналізму та гідності! 7 років ми долучаємося до активних дій, які очолює команда “Смарт освіти”.

Колектив нашої школи навчається, як працювати з дітьми з особливими освітніми потребами та з нетерпінням чекає на кожну зустріч із відомою дитячою й сімейною психологинею [Світланю Ройз](#).

[Онлайн-курс “Ефективні комунікації для освітніх управлінців”](#) допоміг налагодити комунікацію та зорієнтував у спілкуванні з журналістами. Дуже корисний орієнтир у безмежному просторі інформації!

Окремий [розділ про інклюзивне навчання](#) на [pus.org.ua](#) – наш порадник у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Цікавими для нас є також успішні практики із запровадження інклюзії у школах країни.

На столі кожного управлінця є матеріали “Смарт освіти” про освітню реформу. Деякі журналісти почали розуміти необхідність та суть змін під час тренінгів, лекцій та семінарів, які проводила організація. Статті про позитивні новації та успішні практики освітян, завдяки цій роботі, стали доступними для широкого загалу.

[Меморандум співпраці](#) між учителями, батьками та учнями задля створення якісно нових правил взаємодії в школі – ще одна ідея “Смарт освіти”. Ми також йдемо цим шляхом та сподіваємося на поступ!

Наша участь у проєкті з доброчесності є доповненням філософії нашої школи – ідеї фокусуватися на спільних цінностях для розвитку та якісної освіти!

Світлана Олексюк,
директорка київської школи №5

ПІДТРИМКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

за підтримки Міжнародного
фонду "Відродження"

РОЗДІЛ НА [NUS.ORG.UA](https://nus.org.ua) ПРО ІНКЛЮЗИВНУ ОСВІТУ

Цей розділ на сайті існує з 2018 року. Він має за мету популяризувати інклюзивне навчання й підтримати вчителів методично для навчання дітей з особливими освітніми потребами. Розділ містить статті-пояснення, інтерв'ю з практиками і – наша гордість – репортажі з яскравими світлинами зі шкіл.

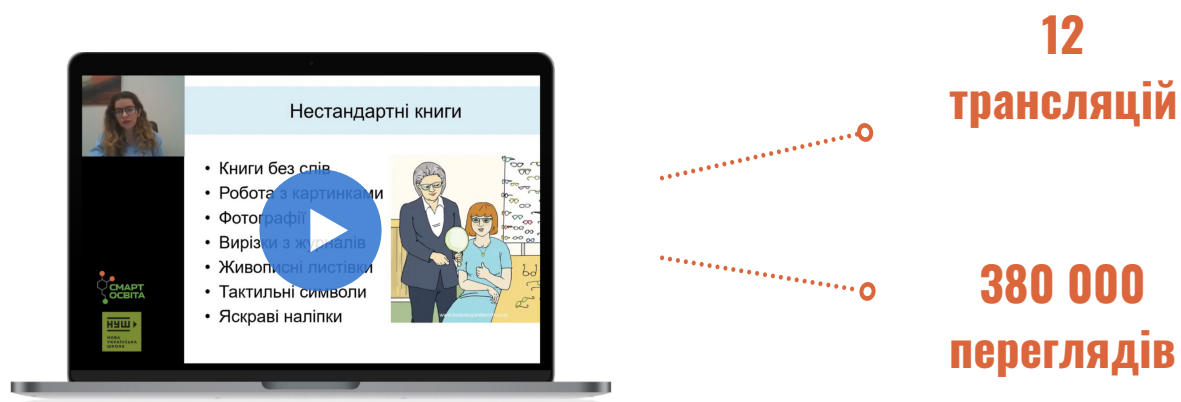
Під час пандемії останні стали рідкісними, проте минулі репортажі зі шкіл, які показують щоденну роботу вчителів у інклюзивних класах, досі набирають перегляди.

Загалом за 2019–2020 роки ми створили та опублікували в розділі за підтримки МФ "Відродження" 326 матеріалів (новин, статей, пояснювальних матеріалів, інфографік та колонок), які сумарно отримали 3,4 млн переглядів.

Дані зі сайту nus.org.ua

Також у ці роки ми провели 12 онлайн-трансляцій про інклюзивну освіту, сумарно вони отримали понад 380 тис. переглядів.

На них експерти розповідали про організацію інклюзивного навчання (зокрема, дистанційно), роботу вчителя та його асистента, взаємодію дітей в інклюзивному класі, співпрацю шкіл з ІРЦ, методи роботи з дітьми з ООП і не тільки.

ФОРУМ ПРО ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

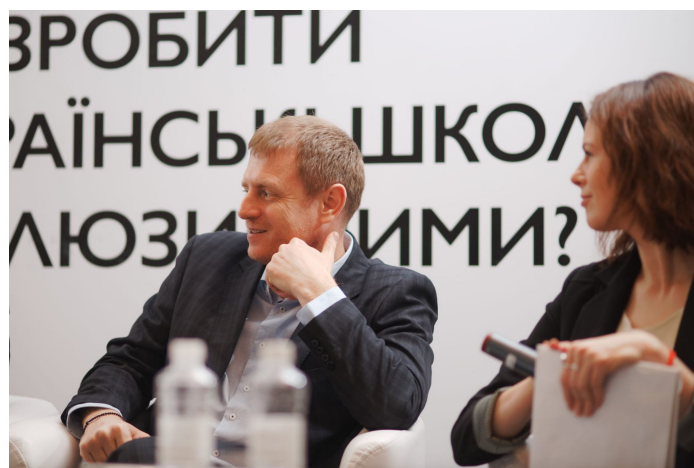

Ми планували подію на 200 людей, проте, зіткнувшись із високим запитом на обрані нами теми та експертів / експерток, у підсумку провели форум на 265 учасниць / учасників з усіх регіонів країни – представників навчальних закладів, департаментів освіти, ІРЦ / ОРЦ, громадських організацій, благодійних фондів і батьків.

Про форум написали понад 40 медіа, його експертів запросили на ефір у студію [Громадського телебачення](#), а [трансляції](#) панелей на фейсбук-сторінках організації та [pus.org.ua](#) сумарно отримали понад 85 тис. переглядів.

Найважливішим досягненням проєкту вважаємо змістову програму. Захід став ресурсною платформою, де була можливість вільно обговорити проблеми в усуненні перешкод на шляху впровадження інклюзивного навчання, зокрема:

- раннє втручання як запоруку успішної інклюзії;
- вплив громадських організацій на успішність інклюзії;
- налагодження співпраці ІРЦ із батьками та школою;
- підготовка вчителів до роботи в інклюзивних класах;
- формування толерантності та запобігання цькуванню дітей з ООП тощо.

Ми забезпечили переклад жестовою мовою та синхронний переклад з / на англійську. Так, на форумі виступили дві міжнародні експертки, експерти з директорату інклюзивної та позашкільної освіти МОН (зараз його об'єднано з директором шкільної освіти), уповноважений Президента з прав дитини, керівники партнерських громадських організацій та інші. Також у дні події нам допомагали волонтери з Української академії лідерства.

ТРЕНІНГ З АДВОКАЦІЇ ДЛЯ БАТЬКІВ ТА ГРОМАДСЬКИЙ АКТИВІСТІВ

Цей тренінг мав за мету навчити методик просування своїх ідей і проєктів батьків та / або громадських активістів, які займаються питаннями інклюзивної освіти та раннього втручання.

Учасники тренінгу опрацювали свої ідеї, знайшли сильні та

слабкі сторони потенційних проєктів та внесли зміни, аби покращити їх. Деякі учасники зазначали, що отримали чіткий план дій для реалізації.

Подія стала платформою обміну досвідом для представників громадських організацій із різних регіонів. У навчанні взяли участь 26 людей із 13 міст України.

Навчання проводив досвідчений англійський незалежний тренер [Джонатан Еліс](#).

ОНЛАЙН-ТРЕНІНГИ “ПІДТРИМКА УЧНІВ З ООП В ІНКЛЮЗИВНОМУ НАВЧАННІ: АДАПТАЦІЇ ТА МОДИФІКАЦІЇ”

На ці тренінги зареєструвалися 1409 педагогів (здебільшого вчителі та асистенти вчителів), через що ми вирішили провести додаткову сесію та запросити більшу кількість учасників. Ми дібрали 100 учасників (2 групи по 50 людей) та провели онлайн-тренінги для кожної групи. Учасники виконували домашні завдання та отримували фідбек від тренерки.

Тренеркою була Ольга Малікова – вчителька-логопедія, магістриня корекційної педагогіки, поведінкова аналітикиня, асистентка вчителя школи №58 у Києві, виконавча директорка Української асоціації поведінкових аналітиків.

Були такі серсії тренінгу:

- Психолого-педагогічні адаптації навчання (*домашнє завдання*: робота з наданими кейсами: планування, обґрунтування, опис застосування адаптацій відповідно до короткого опису можливостей і потреб учня)

- Адаптація та модифікація навчальних матеріалів (*домашнє завдання*: розроблення адаптованого або модифікованого плану уроку та навчальних матеріалів до нього для учня з ООП у своєму класі)
- Сесія відповідей на запитання учасників

Сертифікати про успішне завершення отримали 56 педагогів, тобто 56%. Це дуже високий показник, адже у світовій практиці зазвичай успішно завершують онлайн-курси 10–15% учасників.

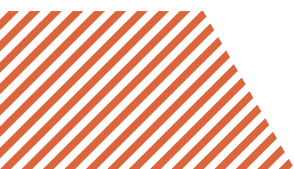
КОНЦЕПЦІЯ ПРОГРАМИ ОБМІНІВ ПЕДАГОГІВ В ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСАХ

КОН
ЦЕП
ЦІЯ

ПРОГРАМИ
ОБМІНІВ З
ВИВЧЕННЯ
НАЙКРАЩИХ
ПРАКТИК
ІНКЛЮЗИВНОГО
НАВЧАННЯ В
УКРАЇНІ

Разом з експерткою Маріанною Онуфрик ми розробили концепцію обмінів для вивчення найкращих практик інклюзивного навчання в Україні. Упродовж вересня–жовтня 2020 року ми провели дослідження на основі онлайн-опитування в соціальних мережах (189 респондентів з усіх регіонів України, крім АРК Крим та Севастополя) та індивідуальних онлайн-інтерв'ю.

Майже чверть опитуваних (46 осіб) працювали асистентами/-ками вчителів чи вихователів, 31 людина – директори/-ки й завучі шкіл, 30 учителів/-ьок та 48 учасників/-ць команд психолого-педагогічного супроводу та працівників/-ць ІРЦ. Опитування можна вважати репрезентативним як із погляду географічного, так і професійного розподілу.

В індивідуальних інтерв'ю взяли участь 6 осіб: методистка, спеціалістка ІРЦ, заступниця директора школи, засновниця приватної інклюзивної школи й мама дитини з ООП, вчителька інклюзивного класу, вихователька інклюзивної групи.

На основі цих даних ми визначили обов'язковий та додатковий переліки тем для вивчення, а також рекомендований формат активностей.

Розроблену концепцію можна використовувати як помічну, а також як готовий план.

ВІДГУК

"Смарт освіта", на мою думку, робить важливу роботу щодо розвитку українських учительок і вчителів, чим суттєво сприяє підвищенню якості української шкільної освіти. Ця команда вболіває за освіту, вона небайдужа, у неї оригінальні та креативні ідеї. "Смарт освіта" робить практичні речі, які відповідають запитам освітян.

І головне – бачить школу як місце розвитку потенціалу всіх учасників освітнього процесу. Доброчесність та інклюзія – це принципи, щодо яких команда не готова йти на компроміси.

Григорій Баран,
менеджер програм "Соціальний капітал", секретар правління Міжнародного фонду "Відродження"

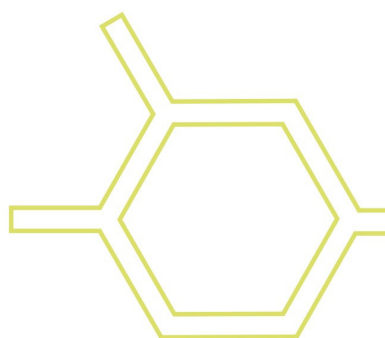

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА

МЕМОРАНДУМ СПІВПРАЦІ ПЕДАГОГІВ, УЧНІВ ТА БАТЬКІВ

за підтримки "Програми сприяння громадській активності "Долучайся!", що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні

МЕМОРАНДУМ СПІВПРАЦІ

Один із важливих елементів реформи "Нова українська школа" – впровадження педагогіки партнерства. В її основі – спілкування, взаємодія та співпраця між учителями, учнями й батьками.

Тому ми розробили [Меморандум співпраці між педагогами, учнями та батьками](#). Він має на меті допомогти шкільним спільнотам дійти згоди і впорядкувати всі аспекти життя закладу за новими, сучасними принципами.

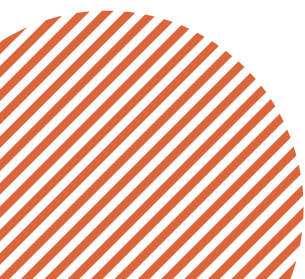
Текст меморандуму – універсальний, його можна застосувати в будь-якій школі. Щоправда, неодмінно після обговорення кожного розділу та спільного погодження правил взаємодії. Адже педагогіка партнерства – це про домовленості, вибудовування довіри та повагу до всіх учасників освітнього процесу.

Документ побудований так, що дає можливість кожній шкільній громаді доповнити його власним змістом, своїми розділами. Незмінними залишаються тільки принципи, на яких ґрунтуються всі домовленості і які є визначальними для реформи середньої освіти в Україні.

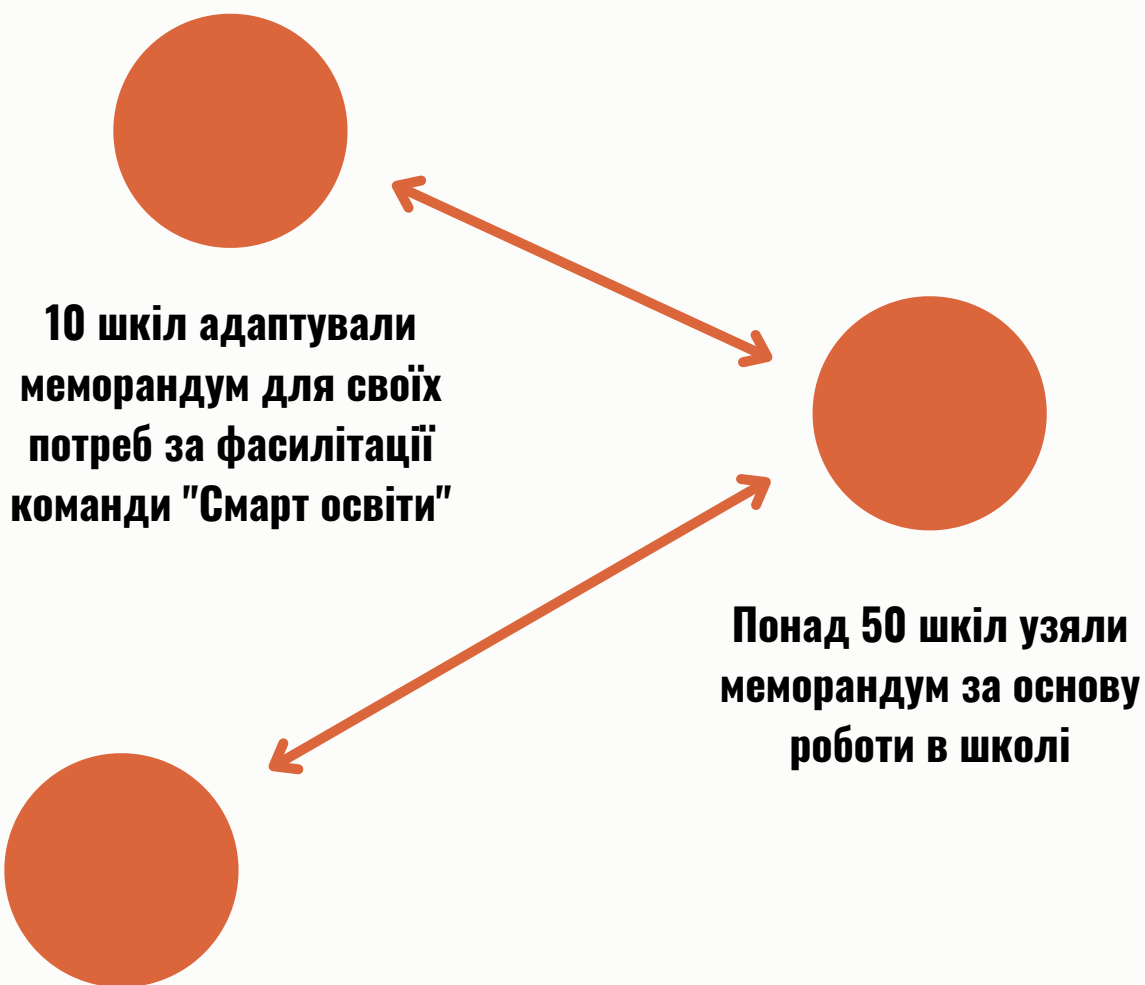
Для напрацювання документа ми залучили школи шести регіонів України. У кожному закладі професійні фасилітатори провели зустрічі з кожною зі спільнот – учнями, педагогами й батьками, – щоб обговорити проблеми та виклики, з якими вони стикаються в щоденному шкільному житті.

Ці обговорення осмислила, опрацювала та систематизувала укладачка меморандуму та співзасновниця ГО «Смарт освіта» Зоя Звиняцьківська. Так з'явився текст меморандуму та його три ключові розділи: "Правила і регламенти", "Підвищення ефективності освітнього процесу" й "Безпека в школі".

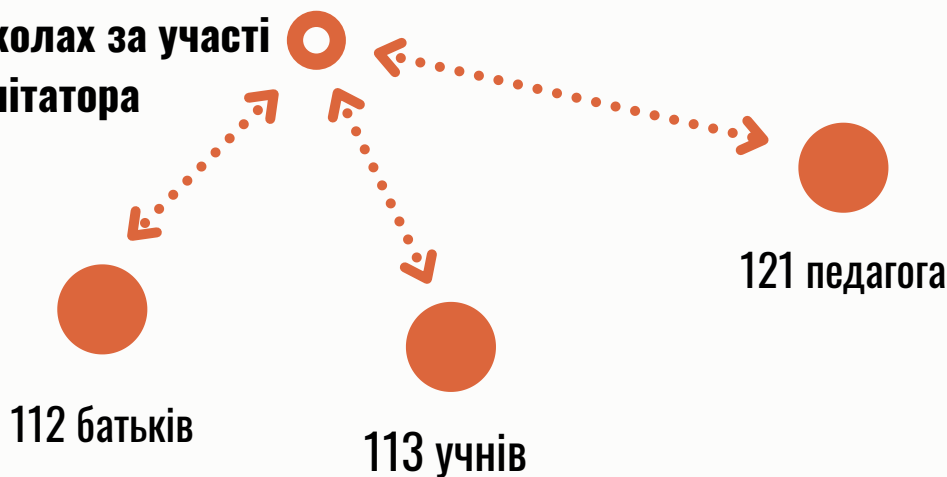
МОН рекомендувало школам меморандум для впровадження педагогіки партнерства.

МЕМОРАНДУМ У ЦИФРАХ

Ми провели 6 фасилітованих діалогів у школах за участі фасилітатора

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА: ПРАКТИКИ ДОБРОЧЕСНОСТІ

спільно з EdCamp Ukraine та #USAID_Взаємо_Дія

Цей проєкт ГО «Смарт освіта» реалізувала спільно з EdCamp Ukraine та #USAID_ВзаємоДія.

Спершу була гіпотеза: прозорість та підзвітність у школі сприяють упровадженню партнерських взаємин у школі через вибудовування довіри. Щоб її перевірити, ми обрали 6 шкіл із різних регіонів України. У кожній зі шкіл сформували команди з 4 людей, в які неодмінно мали увійти: представник адміністрації, вчительства, батьківства та учнівства.

Кожна школа пройшла п'ятиденний тренінг, розробила і спланувала свій проєкт, який хотіла реалізувати для впровадження педагогіки партнерства та практик доброчесності. Їхній досвід описано в посібнику «Взаємодія в школі: 6 прикладів змін через партнерство».

Водночас авторка меморандуму співпраці Зоя Звиняцьківська уклала [посібник](#) "Світлофор освітньої доброчесності для освітян: як розпізнати корупцію, недоброчесність та неетичну поведінку в освіті".

ВІДГУК

"Смарт освіта" для мене – це команда професіоналів, які знають освітянську спільноту, чим вона дихає й чого потребує. Вони налаштовані на отримання найкращого результату та віддано працюють для досягнення поставлених цілей. А ще вони просто приємні люди, з якими завжди охоче спілкуюся.

Світлана Супрун,
фахівчиня з громадянської освіти
Програми сприяння громадській
активності "Долучайся!"

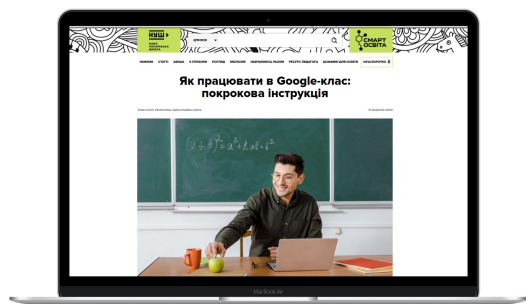

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА

КРИЗОВА ПІДТРИМКА ВЧИТЕЛІВ У ПРОВЕДЕННІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

за підтримки Фонду Фрідріха Науманна за Свободу

9 трансляцій
понад 500 тис. переглядів

26 матеріалів
понад 1 млн переглядів

Березень 2020 року став шоком для всіх освітян – мало хто розуміли, коли закінчиться карантин і як організувати тривале онлайн-навчання. Проте не всі вчителі й директори шкіл розгубилися. Вони швидко організували дистанційну роботу і вже в перший тиждень проводили онлайн-уроки, готували навчальні матеріали, пояснення і завдання для перевірки учнів. І все – із системним підходом, чітким усвідомленням, що і як робити, та швидкою роботою над помилками.

Тож сайт НУШ із перших днів карантину шукав такі приклади і [розповідав](#) про них. Головним завданням було – не просто показати

показати позитивний досвід педагогів, а дати їхнім колегам інструменти й поради, як їм працювати онлайн.

Ця швидка допомога перетворилася на окремий напрям роботи сайту. У її межах створено серію статей і [онлайн-трансляцій](#). Останні стали особливо помічними, адже вчителі ма-ли змогу поставити запитання спікерам в режимі реального часу. Публікації та трансляції про дистанційну освіти стали одними з найбільш популярних за всю роботу сайту.

ПОСІБНИК “ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ”

за підтримки Міжнародного фонду “Відродження”

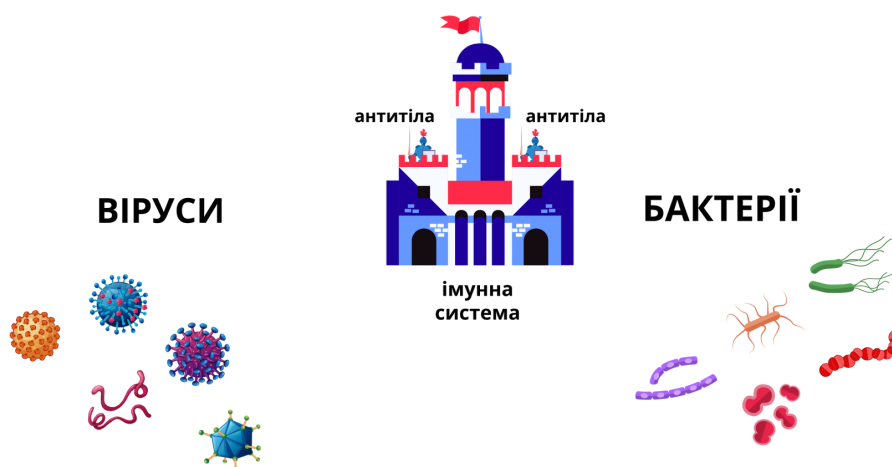
Цей [посібник](#) – перший український методичний poradnik для організації дистанційного навчання. Він став логічним продовженням висвітлення теми дистанційного навчання в нашому медіа nus.org.ua.

Для створення посібника ГО “Смарт освіта” взяла за основу найкращі закордонні й українські приклади, систематизувала та упорядкувала цю інформацію. На той час не було інших комплексних і заснованих на практиці методичних посібників про дистанційне навчання ані від державних органів влади, ані від інших інституцій та організацій. Посібник отримав гриф МОН.

УРОКИ ПРО КОРОНАВІРУС ДЛЯ 6–10 КЛАСІВ

спільно з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ)

ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ

Інтерактивні й пізнавальні [уроки про Covid-19](#) для учнів базової та старшої шкіл організація створила з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) та біологинею Інною Дьоміною.

Із запровадженням карантину в усіх людей було чимало запитань, що таке коронавірус, як він передається і як можна себе убезпечити. Україй важливо було забезпечити учнів достовірною інформацією, аби захистити їх і водночас навчати медіаграмотності. Окрім того, діти могли передавати ці знання своїм родинам і так посилювати захищеність суспільства загалом.

Уроки про Covid-19 розроблені окремо для 6–8-х і 9–10-х класів. Тобто для учнів такого віку, які вже можуть сприймати наукову інформацію. Проте навіть для старших учнів інформацію подано інтерактивно, аби зробити навчання цікавішим та ефективнішим. Для вчителя ж є докладні пояснення, як проводити уроки й говорити просто про складне.

Також цінно те, що є два варіанти – уроки для проведення з відеозв'язком і без нього. Нам було важливо, аби учні мали змогу навчатися навіть у разі браку хорошого інтернету.

Сторінки для вчителів та учнів отримали 130 тис. переглядів, а створене для цього проєкту [анімаційне відео](#) переглянули 61 тис. разів.

ДИВІТЬСЯ АНІМАЦІЮ

ВІДГУК

Підтримуючи хорошу шкільну освіту та рівні шанси для всіх дітей, “Фонд Фрідріха Науманна за Свободу” дуже радий, що знайшов ГО “Смарт освіта” як однодумця та високопрофесійного партнера в Україні. З 2018 року ми реалізуємо спільні проекти для освітньої спільноти, підтримуючи реформу “Нова українська школа”.

Ми були особливо схвильовані проектом із дистанційної освіти, який “Смарт освіта” створила та реалізувала в неймовірно короткий час одразу після початку локдауну через COVID-19 та закриття шкіл навесні 2020 року. Орієнтовані на практику відео та текстові матеріали, що охоплюють усі можливі аспекти дистанційної освіти, надавали величезну підтримку вчителям та батькам, які мали справу з невідомою для всіх ситуацією. Величезна кількість глядачів та читачів довели актуальність та високу якість продукції.

Ми високо цінуємо ентузіазм та професіоналізм, з якими команда “Смарт освіти” обстоює кращу шкільну освіту для України, і ми сподіваємося на подальшу плідну співпрацю.

Беате Апелът,
Представництво “Фонду Фрідріха
Науманна за Свободу” в Україні і
Білорусі

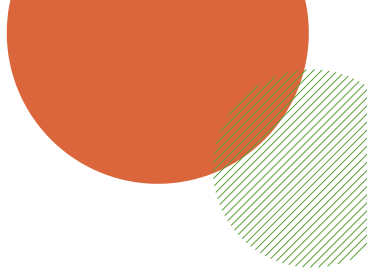

УРОКИ ДОБРОЧЕСНОСТІ ДЛЯ 3–4 КЛАСІВ

у партнерстві з німецькою організацією ChildFund Deutschland (“Дитячий Фонд Німеччини”) за підтримки Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ)

Основне завдання проєкту – зменшити рівень толерування побутової корупції у повсякденному суспільному житті. Аби розв'язати це завдання, ми мали створити інструмент, що допоможе учням, учителям, та батькам учнів учитися розуміти, що таке “добročесність”, та діяти добročесно.

Тому можна сказати, що для розробників це було завдання із зірочкою “складне”. Тему добročесності потрібно було пояснити максимально просто та доступно для цільової аудиторії проєкту. Для всієї команди це був виклик, з яким ми впоралися.

Ми розібралися в концепції “суспільна доброчесність” і разом із командою експертів розробили курс “Уроки доброчесності” для учнів 3–4 класів. Курс містить посібники для учня (з вправами та активностями) та вчителя (готовий методичний супровід уроків для вчителя), а також рамковий документ, де ми посяснюємо поняття суспільної доброчесності.

Для пілотування матеріалів ми дібрали 9 шкіл із 5 областей: Харківської, Івано-Франківської, Херсонської, Кіровоградської та Київської. Так, у пілотуванні беруть участь 24 вчителя та 685 учнів. Зараз матеріали безплатно доступні для всіх охочих шкіл на [спеціальній сторінці курсу](#).

Перед пілотуванням курсу в школах ми провели дві фокус-групи з батьками учнів (по 8 батьків у кожній групі), 8 глибинних інтерв'ю з учителями/-ками та 4 глибинні інтерв'ю з директорами/-ками шкіл. Основна тематика – як освітяни та батьки розуміють суспільну доброчесність та чи варто навчати цього в школі.

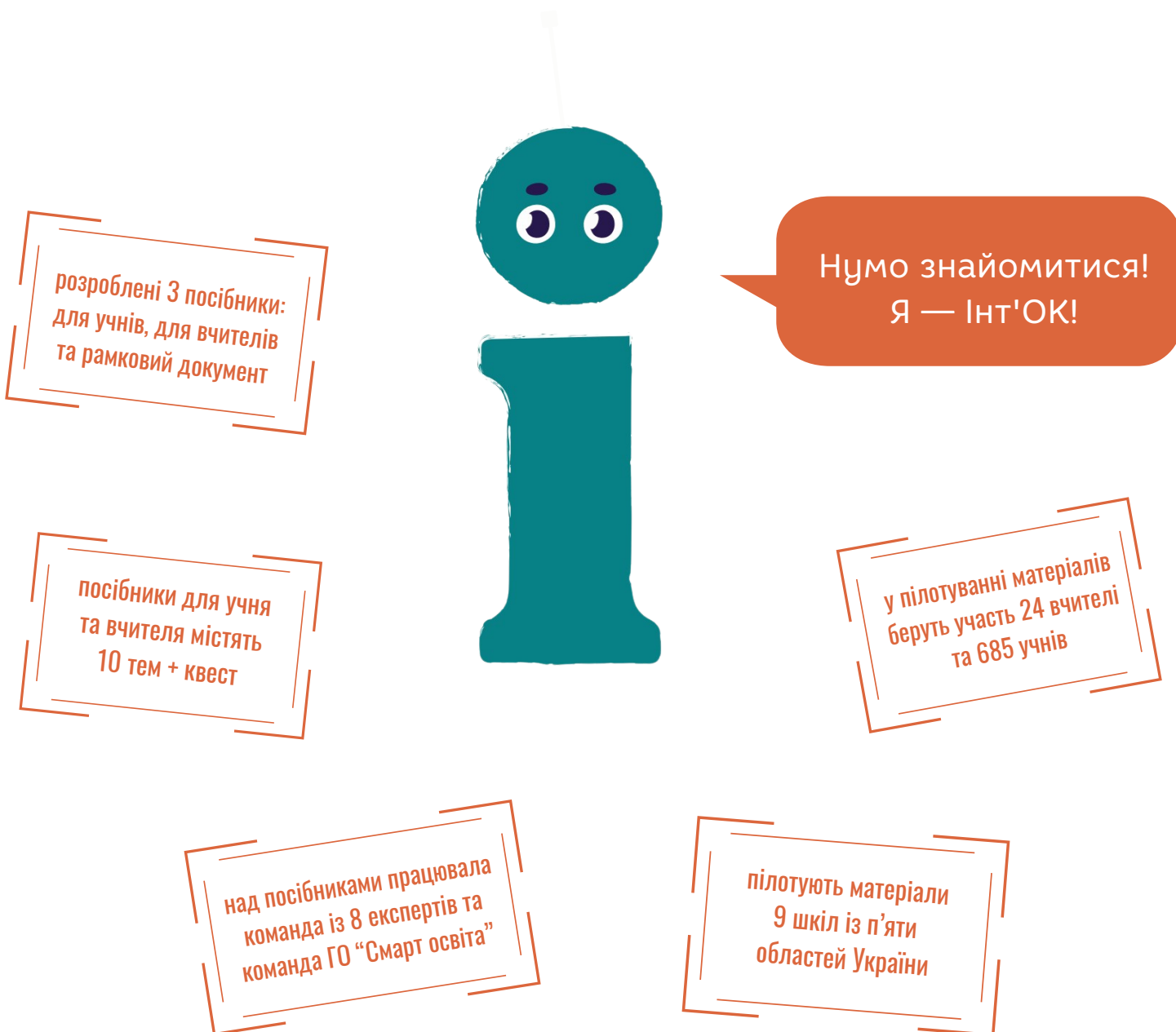
Також проєкт передбачає:

- навчальний тренінг для вчителів;
- менторські зустрічі для вчительства;
- фасилітовані зустрічі з батьками;
- подію із залученням учителів та партнерів проєкту;
- зустрічі школярів із дитячим письменником Сашком Дерманським;
- фокус-групове дослідження з основними стейкхолдерами проєкту.

ПРО ЗМІСТ КУРСУ

Посібники для учня та вчителя містять 10 тем, кожна з яких розкривається в кількох модулях. Додатком до цього в посібниках є квест для учнів, який учителі/-ки можуть провести в школі.

Упродовж навчання учнів супроводжує головний герой – Інт'ОК. Його ім'я має гру слів: "Інт" означає "integrity" ("доброськість" англійською) та ОК – згода, добре.

ВІДГУК

"Смарт освіта" означає розширення можливостей позитивних системних змін в українській загальноосвітній школі. Завдяки своєму великому досвіду, знанням у спілкуванні, встановленню мереж та альянсів з іншими громадськими організаціями, "Смарт освіта" позиціонує себе як одного з ключових суб'єктів в освітній сфері України.

Так, "Смарт освіта" добре відома ChildFund Німеччина як партнер, який може забезпечити не лише якісне впровадження, але й загальнонаціональний вплив на українську освітню сферу. Ми дуже цінуємо позитивну енергію та справжність "Смарт освіти" і всіх членів її команди. Завдяки своїй надійності, точній та професійній етиці роботи ми з нетерпінням чекаємо нашої майбутньої співпраці.

Максі Сірен,
проектна координаторка німецької
організації ChildFund Deutschland
(Дитячий Фонд Німеччини)
(до 2021 року)

ПІДТРИМКА ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ВЧИТЕЛІВ

у партнерстві з Міжнародним фондом “Відродження”, ЮНІСЕФ, Департаментом освіти і науки Києва (безплатне приміщення КПДЮ для перших зустрічей)

Педагогічна професія є однією з найбільш стресових робіт, що може призвести до швидкого вигорання. Саме тому ще з 2017 року ГО “Смарт освіта” розпочала проводити ресурсні зустрічі для вчителів державних та комунальних шкіл разом із відомою дитячою та сімейною психологинєю Світлоною Ройз.

Тематика цих зустрічей була різною: від особливостей взаємодії з дітьми різного віку в школі до збереження ресурсу вчителя і профілактики професійного вигорання, стресостійкості та вміння казати “ні”.

З настанням епідемії COVID-19, ситуація суттєво погіршилася, оскільки вчителі не лише перебувають під великим ризиком захворіти, але й відчувають тиск відповідальності й невизначеності.

Навичка людини повертати собі баланс під час різних викликів називається “стійкість” або “резильєнтність”. Цю здатність визнають у сучасному світі як одну з ключових як для дітей, так і дорослих. Оскільки вона дає людині змогу краще

почуватись, бути ефективнішою в роботі та швидше адаптуватися до змін.

Психологічна стійкість виходить на перше місце в часи непередбачуваних змін, а отже, шкільні вчителі мають ставати більш самозарадними й обізнаними щодо свого психічного здоров'я та емоційного стану класу.

Тому в 2019 році ці зустрічі стали регулярними. А у 2020-му змінився навіть їхній формат: частина з них відбувається онлайн через пандемію. Крім того, з'явилися дві закриті групи з 15-ти учасників, які мали окреме навчання з іншими психологами. Їх навчали методів тілесної терапії, арттерапії, подолання тривожності та посилення стійкості.

У 2020 році, крім уже згаданих онлайн-зустрічей, ми розпочали готувати посібник із відповідями Світлани Ройз на запитання вчителів. Цей посібник уже [доступний](https://pus.org.ua) на pus.org.ua.

Також ми почали розробляти ресурсну коробочку для шкіл. До неї увійшли плакати для шкіл та класів, емоційні барометри, стратегії повернення стійкості, різні шаблони для роботи з дітьми, наліпки для учнів тощо. Вона доступна за [цим посиланням](#).

Мета ресурсної коробочки – надати вчителям матеріали для роботи в класі та самостійно для покращення як свого, так і психологічного стану дітей.

Ми також створили [сторінку](#) на нашому медіа pus.org.ua, на якій зібрані інтерв'ю про стійкість та ресурсність, а також розміщені всі згадані вище продукти.

Крім того, у 2020-му спільно з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) в Україні та Світлоною Ройз ми створили для вчительства [Календар турботи про себе](#). Проілюструвала його Олена Ястремська.

Календар турботи про себе

Рекомендації Світлани Ройз

Він містить прості поради на щодень. Усі завдання підібрані так, щоб активізувати певний канал сприйняття. Канали ресурсу, на які Світлана Ройз зазвичай звертає увагу, – зір, слух, нюх, стосунки, рух, тілесні відчуття, смак, інтелект (нові знання), інтуїція.

Виконання вправ, описаних у календарі, не займе багато часу. Але якщо ви почнете з того, що хоча би 2 хвилини будете перефокусувати увагу із зовнішнього простору на внутрішній, звертати увагу на те, які сигнали подає ваше тіло – ви виявите, що у вашому житті набагато більше ресурсу, радості й усвідомленості, ніж здавалося.

ВІДГУК

З командою "Смарт освіти" проекту підтримки дитячого читання VaraBooka пощастило працювати над посібником для батьків про сучасну українську дитячу літературу.

Це була не лише дуже продуктивна робота, а й украй важливе довірливе, натхненне на нові ідеї та рухи спілкування з однодумцями. Саме з такими людьми віриш: ми здатні змінювати цей світ на краще!

Тетяна Стус,

письменниця, дитяча психологиня,
керівниця Лабораторії дитячого
читання НЦ "МАНУ" та проекту
"VaraBooka"

ПОСІБНИКИ

ЖИВІ ПИСЬМЕННИКИ. БАТЬКАМ

спільно з Українським інститутом книги та в партнерстві з «Фундацією Дарини Жолдак»

Посібник, який ГО «Смарт освіта» створила разом з Українським інститутом книги та в партнерстві з «Фундацією Дарини Жолдак», має на меті популяризувати читання серед дітей початкової школи, а також спільні читання книжок із батьками.

Адже міжнародне дослідження PISA доводить: ті учні, яким батьки багато читали змалечку й під час навчання в початковій школі, досягають кращих результатів у навчанні, ніж інші учні. Також на успішність позитивно впливає обговорення різних тем, щоденних подій та шкільного життя.

Крім того, сучасні діти живуть у цифрову епоху. Для них важливо мати більше живих контактів, і особливо – з батьками. Тому посібник містить безліч ідей для спільної з батьками гри, цікавих обговорень та коментарі психологині Світлани Ройз.

А ще дітям важливо читати про те, що їх оточує, та історії про актуальні для них теми і проблеми. Саме тому в посібник увійшли книжки лише сучасних українських письменників.

Щоби створити такий посібник, ми залучили 5 експертів:

- Світлану Ройз – дитячу й сімейну психологиню, авторку книжок із дитячої і сімейної психології
- Таню Стус – письменницю, дитячу психологиню, керівницю Лабораторії дитячого читання НЦ "МАНУ", засновницю проєкту підтримки дитячого читання "BaraBooks"
- Марію Артеменко – дитячу письменницю, методистку Національного центру "Мала академія наук України", членкиню журі літературних конкурсів.
- Іванну Коберник – консультантку з комунікацій, експертницю міністерки освіти і науки України, співзасновницю ГО "Смарт освіта" та "Батьківський контроль".

-
- Катерину Волик – тренерку “Нової української школи”, педагогиню, методистку методичного кабінету при управлінні освіти Херсонської міської ради.

Експерки обрали з-поміж понад 400 книжок ТОП-50 для дітей 6–10 років.

У посібник увійшли описи 50 дібраних експертками книжок, а також запитання для бесід із дитиною про зміст, ідеї для спільної гри, коментарі психологині.

Серед головних критеріїв добору книжок до цього списку – відзнаки в рейтингах та конкурсах, відсутність у навчальній програмі 1–4 класів. Крім того, твори мали бути актуальні: видані впродовж останніх 5–6 років та наявні в книгарнях чи бібліотеках.

Рекомендовані книжки розраховані на різний рівень читацької компетентності – як для дітей, котрі тільки починають читати, так і для вправних читачів.

Під описом кожної книжки є теги: тематичні (пригоди, тварини тощо) і психологічні (дорослішання, пошук свого “я” тощо). За ними батьки можуть обрати найактуальніші для їхньої дитини твори. Два основні блоки – «Про що поговорити» та «Як із цим гратися» – орієнтуватимуть у напрямках роботи.

Книжки на складні теми (втрата, агресія, дискримінація) містять докладні коментарі психологині про те, на що варто звернути увагу під час читання й обговорення.

Посібник отримав нагороду від простору української дитячої книги БараБука. Практичний посібник ["Живі письменники. Батькам"](#) також здобув Спецвідзнаку "Промоція читання".

Розміщений у вільному доступі на сайті НУШ посібник переглянули 26 тисяч разів. Партнери [Книгарня "Є"](#) та [Yakaboo](#) зібрали книжки, що згадуються в посібнику, у комплект. Такі бокси можна придбати повністю або ж купити окремі книжки.

ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАЦІЇ ДЛЯ ОСВІТНІХ УПРАВЛІНЦІВ

за підтримки представництва "Фонду Фрідріха Науманна за Свободу"

ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАЦІЇ ДЛЯ ОСВІТНІХ УПРАВЛІНЦІВ

ПОСІБНИК

Посібник ["Ефективні комунікації для освітніх управлінців"](#) з'явився в продовження [однойменного онлайн-курсу](#), який також створений у партнерстві з представництвом "Фонду Фрідріха Науманна за Свободу".

Після виходу онлайн-курсу його авторки – Іванна Коберник і Катерина Краснова – отримали багато прохань випустити матеріали курсу в текстовому вигляді.

Тож експертки взялися за це завдання, щоби полегшити освітнім управлінцям комунікацію реформи НУШ, навчити використовувати нагоди розповісти про свої здобутки, правильно комунікувати зміни в освітній галузі.

Темами посібника є:

- Сучасний інформаційний простір. Хаос. Шалена швидкість. Безліч можливостей
- Основи комунікацій
- Основи планування
- Виправляємо топові помилки
- Техніки ефективних комунікацій
- Антикризові комунікації

Посібник розміщений у вільному доступі на нашому освітньому медіа nus.org.ua. Його переглянули понад 23 тисяч разів.

ДИРЕКТОРСЬКІ ЛАЙФХАКИ. ЯК ДОЛАТИ ВИКЛИКИ В ШКОЛІ

за підтримки представництва "Фонду Фрідріха Науманна за Свободу"

Під час численних зустрічей із директорами шкіл ми чули від них, що вони дуже потребують обміну досвідом із колегами. Мовляв, було б чудово, якби можна було подивитися, як той чи інший успішний колега вирішує аналогічну проблему.

З початком пандемії такі обміни досвідом стали майже неможливими, тож ми вирішили допомогти директорам, зібравши лайфхаки від успішних директорів щодо того, як вони дають собі раду в різних ситуаціях.

У результаті партнерства з Представництва "Фонду Фрідріха Науманна за Свободу" виник посібник ["Директорські лайфхаки. Як долати виклики в школі"](#). Він не дає відповіді на всі запитання та всі проблемні ситуації, які трапляються в школах. Але керівники закладів освіти можуть знайти для себе важливі інсайти.

У посібнику зібрані історії 15-ти директорів шкіл із семи областей України. Здебільшого, ці директори працюють на своїх посадах понад 5 років.

У посібнику вони розповідать про свій досвід вирішення конфліктів, протидії булінгу, фінансування школи. А також про те: як визначити, що треба змінити, як зробити батьків своїми спільниками, як зробити з учнів своїх друзів, як мотивувати вчителів і працювати з проблемами в колективі, як мотивувати учнів, як працювати з порушеннями, як співпрацювати з органами влади, як створити дружнє освітнє середовище, як створити спільні правила.

Посібник розміщений у вільному доступі на нашому освітньому медіа nus.org.ua. Його переглянули понад 23 тисяч разів.

ВІДГУК

Для державної установи "Український інститут книги" "Смарт освіта" – це не лише надійні партнери, з якими можна рішуче пірнати в дитяче читання, але й добрі друзі!

Чи можуть проєкти з державною підтримкою мати людське обличчя? Чи можуть вони бути добрими й відкритими до потреб своєї аудиторії? Безумовно! І посібник від "Смарт освіти", VavaBooks, МАН та УІК [«Живі Письменники. Батькам»](#) – це реальний інструмент для батьків та вчителів, якого не вистачало українському культурному та освітньому ринкам.

Анастасія Євдокимова,
керівниця відділу промоції читання
Українського інституту книги
(до 2021 року)

**ДРУГИЙ РОЗДІЛ
ФІНАНСИ**

ФІНАНСИ

Протягом 2019–2020 років ГО “Смарт освіта” змогла реалізувати багато нових грантів завдяки довірі та підтримці донорів і партнерів, приватним надходженням, послугам організації та волонтерському залученню. Ці роки стали роками інституційного зростання організації.

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

german
cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Kinderhilfswerk
ChildFund®
Deutschland

British Embassy
Kyiv

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

НАВЧАЄМОСЬ
РАЗОМ

FRIEDRICH NAUMANN
FOUNDATION For Freedom.
Ukraine and Belarus

Zholdak foundation

НАДХОДЖЕННЯ ЗА 2019–2020 РОКИ

Протягом 2019–2020 років організація реалізувала 8 проєктів за підтримки українських та міжнародних донорів та понад 5 спецпроєктів у партнерстві з іншими міжнародними та українськими організаціями.

Загалом бюджет ГО "Смарт освіта" у 2019–2020 роках склав **6 млн 807 тис. 598 грн 51 коп.**

